

विश्वासः नैव कर्तव्यः

एकं वनम् अस्ति । वने एका अजा अस्ति ।
सा स्वस्य पुत्रं वदति “पुत्र, अहं बहिः गच्छामि ।
अहं शीघ्रम् आगच्छामि । अत्र एव तिष्ठतु ।”

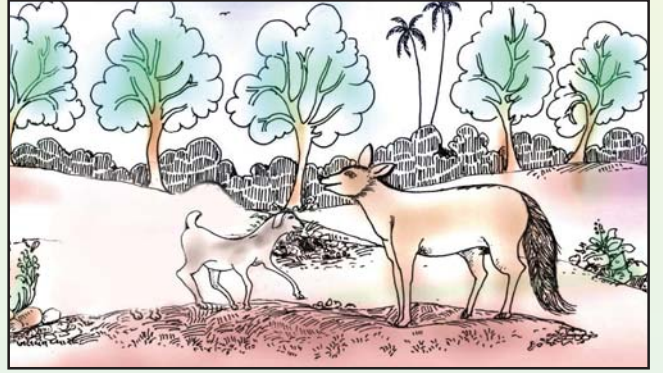
अजा वनं गच्छति ।

शिशुः अपि अनुसरणं करोति ।

शिशुः मार्गं विस्मरति । अतः सः रोदति ।

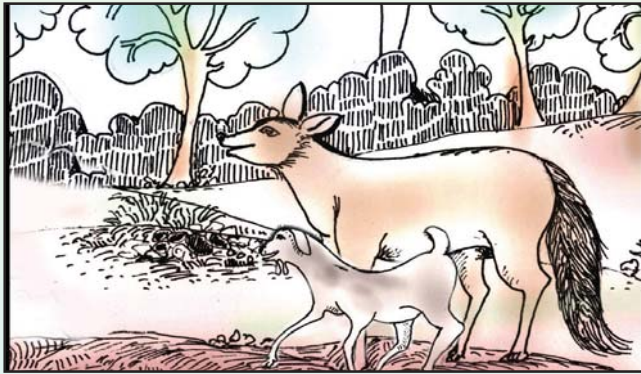
शृगालः शिशुं पश्यति ।

सः सुकोमलं मांसं खादितुम् इच्छति ।

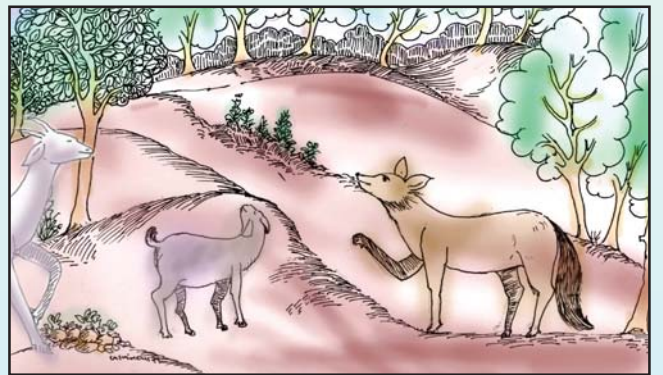
शृगालः वदति, “भवान् कः ? किमर्थं रोदति ?”

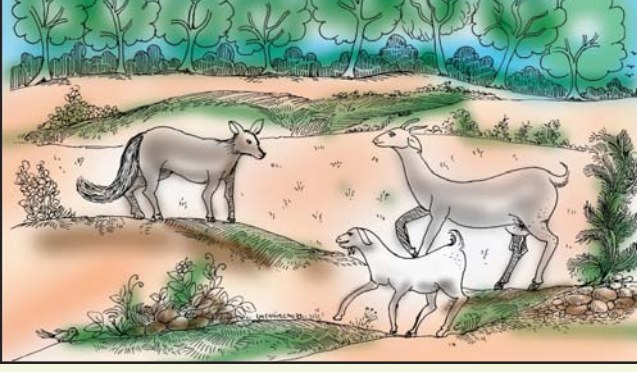
समस्यां ज्ञात्वा अति करुणतया सः वदति, “चिन्ता मास्तु,
अहं मातुः समीपं नेष्यामि । मया सह चलतु । सा मम
परिचिता अस्ति ।”

अजाशिशुः वदति “अहं भवन्तं न जानामि ।

मम माता वदति यत् अपरिचितेन सह कुत्रापि न
गमनीयम् इति ।” वञ्चकः शृगालः वदति, “मम विषये मा
चिन्तयतु । पश्यतु तत्र एकः पिप्पलवृक्षः अस्ति । तत्र भवतः
माता अन्विष्यति ।”

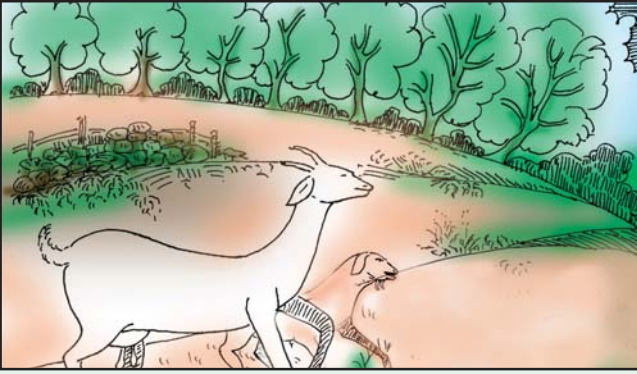

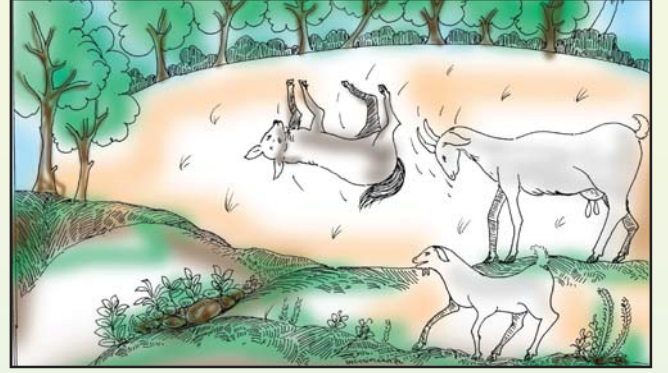
शिशुः मातुः समीपं धावति ।

शिशुमुखात् घटनां श्रुत्वा अजा क्रुध्यति ।

अजा शृगालं प्रहरति । शृगालः पलायते ।

अजाशिशुः शृगालेन सह गच्छति । तस्मिन् क्षणे अजा आगच्छति । स्वपुत्रेण सह वञ्चकं शृगालं दृष्ट्वा वदति “पुत्र, भवान् एतेन सह कुत्र गच्छति ? अस्य विश्वासः न करणीयः ।”

अजा शिशुं वदति, “पुत्र, अपरिचितस्य उपरि कदापि विश्वासः नैव करणीयः । न मैत्री करणीया न कुत्रापि गमनीयम् ।”

Glossary

अजा goat स्वस्य own बहिः outside शीघ्रम् quickly तिष्ठतु stand up अतः so शृगालः fox गमनीयम् should go नेष्यामि (I) shall carry भवान् कः who are you ? वञ्चकः cheat / cunning पिप्पलवृक्षः peepal tree अन्विष्यति is searching दृष्ट्वा (after) seeing श्रुत्वा on listening क्रुध्यति is angry प्रहरति is blowing

विशेषः

कदापि कदा अपि, नैव न एव, कुत्रापि कुत्र अपि

Exercise

1. Pronounce the following words orally :

स्वस्य, शीघ्रम्, तिष्ठतु, विस्मरति, खादितुम्, करुणतया, नेष्यामि, वञ्चकः, पिप्पलवृक्षः, अन्विष्यति, शृगालेन, क्रुध्यति ।

2. Answer the following questions orally in Sanskrit and then write them :

- (1) अजा कुत्र गच्छति ?
- (2) कः रोदिति ?
- (3) शृगालः अजाशिशुं दृष्ट्वा किं इच्छति ?
- (4) कः वञ्चकः अस्ति ?
- (5) शिशुमुखे घटनां श्रुत्वा अजा किं करोति ?
- (6) अजा शिशुं किं वदति ?
- (7) वार्तायाः शीर्षकं किम् ?

3. Write the following words in Sanskrit :

(1) Cunning	(5) Stronger
(2) Pipal tree	(6) Running
(3) Goat	(7) Beat.
(4) Quick	(8) Escape.

4. Arrange the following sentences in the order of the events :

- (1) “पुत्र, अपरिचितस्य उपरि कदापि विश्वासः नैव कर्तव्यः” ।
- (2) अजाशिशुः शृगालेन सह गच्छति ।
- (3) पुत्र, अहं बहिः गच्छामि ।
- (4) शृगालः शिशुं पश्यति ।
- (5) “चिन्ता मास्तु, अहं मातुः पार्श्वे नेष्यामि” ।
- (6) शिशुमुखात् घटनां श्रुत्वा अजा क्रुध्यति ।

5. In the lesson you studied the forms like करणीय, गगनीय meaning should be done thus should have been done thus. Form the word as shown in the illustration :

(1) दर्शन -	दर्शनीय	(दर्शन करने योग्य)
(2) गमन -	_____	(जाने योग्य)
(3) पठन -	_____	(पढ़ने योग्य)
(4) वन्दन -	_____	(वंदना करने योग्य)
(5) पूजन -	_____	(पूजा करने योग्य)
(6) लेखन -	_____	(लिखने योग्य)

6. Frame the sentences using the words from the brackets. Follow the illustration :

- (1) बालः _____ इच्छति । (रोटिका, खाद्)
- बालः रोटिकां खादितुम् इच्छति ।
- (2) छात्रा _____ इच्छति । (पाठ, पठ्)
- (3) शिक्षकः _____ इच्छति । (कथा, कथय)
- (4) सरला _____ इच्छति । (क्रीडा, क्रीड्)
- (5) प्रणवः _____ इच्छति । (चित्र, रचय्)

7. Fill in the blanks using the words given in brackets :

(एकः, एका, एकम्)

- (1) _____ अश्वः धावति । (4) _____ मन्दिरम् अस्ति ।
- (2) _____ बालकः क्रीडति । (5) _____ शाला अस्ति ।
- (3) _____ बाला पठति । (6) _____ चित्रं पश्यामि ।

Activity

- Write the words which your teacher dictate you from this lesson.
- Read the lesson ideally in a group.
- Wear masks and present the lesson with action / enact the lesson.
- Tell the story of this lesson to your friends.

ज्ञातव्यम्

• अधिकारी - officer	• विक्रयिकः - Trader
• उद्दृक्कः - Professor	• अभियन्ता - Engineer
• अधिवक्ता - Lawyer	• लिपिकारः - Lecturer